

IAKHs studiekvalitetsrapport 2016

Retningslinjer for instituttens saksbehandling av rapporten finnes her: <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/kvalitetssystem/hf/instituttstudiekvalitetsrapport/index.html>

0 Hvilken behandling får rapporten i instituttets organer?

Rapporten er behandlet i programrådet for arkeologi og konservering 14. mars og i programrådet for historie den 21.mars. Rapporten behandles i instituttstyret 6. april.

1 Instituttledelsens strategiske vurderinger

Skisser instituttets største strategiske utfordringene på studiesiden. Hva anser instituttledelsen som sine studiekvalitets- og ressursmessig viktigste utfordringer, største forbedringer og videre satsinger? Beskrivelsen bygger bl.a. på punktene nedenfor samt følgende UiO-indikatorer: kvalifiserte førsteprioritetsøkere, studiepoengproduksjon, mobilitet.

Implementere masterprogrammet Modern International and Transnational History (MITRA)

Instituttet har utviklet ett nytt engelskspråklig masterprogram innen internasjonal og transnasjonal historie ved IAKH med oppstart høsten 2017.

Utvikle engelskspråklig mastertilbud innen vikingtid og middelalder

IAKH ønsker å samarbeide i 2017 med Institutt for lingvistiske og nordiske studier (ILN) om et engelskspråklig studietilbud på masternivå innenfor det nye Viking and Medieval Studies-programmet (VMS). Et felles program vil sannsynligvis kunne ha oppstart høsten 2018.

Redusere frafall

Et gjennomgående mål fra instituttets side er å redusere frafallet på våre studieprogrammer, særlig på lavere grad. Tett oppfølging av studentene og gode tilbakemeldinger underveis er viktig i denne sammenheng. Som et tiltak innførte IAKH i 2016 et nytt system for mottak og oppfølging av begynnerstudenter på bachelorstudiet i historie. IAKH arrangerte en utvidet mottaksdag, og ekstra oppfølging i emnet HIS1110 – Eldre verdenshistorie. Målet var å gi studentene den gode «førsteårsopplevelsen» der studentene trives og opplever at de mestrer studenttilværelsen. Gjennomføringstallene viser en svak tendens i positiv retning. Opplegget vil videreføres og videreutvikles i 2017. Deler av opplegget vurderes tatt i bruk i tilpasset form på ARKO-programmet. Økt bruk av digitale verktøy i undervisningsøyemed er et annet tiltak vi vil arbeide med. I 2017 øker vi andelen emner med digital eksamen til 14 emner. Bruken av podcast har gått opp, og dette verktøyet bør vi kunne implementere blant flere lærere i perioden som kommer. I tillegg utforsker enkelte undervisere andre digitale virkemidler, så som lærespillet Kahoot.

Arbeidslivsrelevans i studiene

Instituttet vil videreutvikle praksis der det er relevant (feltarbeid og utplassering). Instituttet vil undersøke muligheten for å utvikle flere ordninger som har tydelig arbeidslivsrelevans, som for eksempel å etablere nærmere kontakt med arbeidsplasser som er sentrale avtakere av kandidater i historie. Dette kan være prosjekt- eller praksisemner på master slik det er gjort på arkeologi og konservering. I første omgang vil dette prøves ut på det nye masterprogrammet MITRA, i form av internships. Instituttet vil også vurdere muligheten for lignende ordninger på bachelornivå.

Bedre kjønnsbalansen i historie og konservering

Kjønnsbalansen i studieprogrammene er en tilbakevendende utfordring. Få jenter søker seg til historie (1/3) og få gutter søker seg til konservering (1/4). I stor grad skyldes nok denne ubalansen faktorer utenfor instituttets kontroll, nemlig potensielle søkeres forestilling om hva studiene går ut på. Instituttet må derfor se på hvordan man kan korrigere misforståelser, samt være bevisst på hvordan disse fagene fremstår i offentligheten.

Mobilitet/Internasjonalisering

Sammenlignet med 2015, har antallet utreisende og innreisende studenter økt betraktelig. Summen av disse er den høyeste som er målt for IAKHs avtaler i DBH (etter 2009), med totalt 74 studenter mot 54 i 2015. Instituttet ønsker å øke antall utreisende og innreisende studenter ytterligere. I dette arbeidet har lærere og fagutvalg en aktiv rolle i å informere studentene. Instituttet ønsker i større grad å bruke ERASMUS-lærere fra samarbeidende institusjoner i undervisningen. Instituttet planlegger også å kvalitetssikre avtaleporteføljen, og forankre avtalene tydeligere i faggruppene, med tanke på et bredere samarbeid med våre samarbeidsinstitusjoner.

Et viktig punkt med tanke på innreisende studenter fremover vil være implementeringen av de engelskspråklige programmene MITRA og Viking and Medieval Studies (sammen med ILN).

Førsteprioritetssøkere og studieplasser

1.1 Antall kvalifiserte førsteprioritetssøkere¹

Program	2013		2014		2015		2016	
	Plasser	Søkere	Plasser	Søkere	Plasser	Søkere	Plasser	Søkere
BA-ARKO/ARK	50	120	50	118	50	99	50	94
BA-ARKO/KUBE	25	46			25	36		
BA-HIS	170	254	170	322	170	285	170	277
Årsenhet-HIS	50	204	60	180	60	224	60	164
MA-ARKO*	34	40	34	48	34	33	34	60
MA-HIS*	90	155	95	137	95	136	95	102

Kilde: <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/fs/statistikk/opptak/16/index.html>

* Tallene for master gjelder førsteprioritetssøkere, ikke kvalifiserte førsteprioritetssøkere.

Bachelor i kulturarv og bevaringskunnskap har opptak annethvert år (ikke opptak i 2016).

Instituttet har flere førsteprioritetssøkere til alle programmer enn det har studieplasser. Særlig på MA-ARKO er søkertallet nesten doblet siden 2015, og det er også en betydelig økning fra de foregående årene. For å kompensere for frafall ble det for årsenheten og bachelorprogrammet i historie tatt inn flere studenter enn det var plasser i 2016.² På årsenheten i historie var tallet på førsteprioritetssøkerne noe lavere enn i 2015. Tallet sank med 60 personer. Samtidig er ikke søkertallet lavere om man sammenligner med årene før 2014.

1.2 Studiepoengsproduksjon per student

¹ Statistikken er hentet fra FS. Tallene kan avvike fra tilsvarende DBH-statistikk, og årsaken til avvikene er at DBH-data viser et øyeblikksbilde av FS på rapporteringstidspunktet. Data hentet fra FS tar høyde for registreringer etter rapporteringsfristen. Også for FS-statistikken er det enkelte avvik.

Lenke til side for både samlede opptakstall og NOM-tall: <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/fs/statistikk/>

² Ordinær overbooking

Program	2013	2014	2015	2016
BA-ARKO	34,7	38,9	34,5	40,17
MA-ARKO	31,3	51,7	34	33,62
ÅE-HIS	34,5	29,9	32,3	35,62
BA-HIS	35,4	35	35,1	36,55
MA-HIS	42	42,1	41,4	39,32
Gj.snitt	36,1	37,9	35,6	37,4

Studiepoengproduksjon totalt:

Fag	2012	2013	2014	2015	2016
Arkeologi	5170	4680	5680	4660	5000
Konservering	2480	1760	2170	2170	2200
Historie	25505	28720	28710	26830	28955
Annet	1410**	1640**	1250**	1670**	1510**
Sum	34435	37000	37810	35330	37665

Kilde: FS581.003 og 581.002

** EXFAC03-HARK

Studiepoengproduksjonen har økt fra 2015 til 2016, og er tilbake på nivået fra de foregående årene. Gjennomsnittet på 37,4 ligger litt i overkant av gjennomsnittet på HF (35,4).

2 Tiltak for 2017 og videre med mål og tidshorisont

Engelskspråklige studietilbud: Implementere masterprogrammet Modern International and Transnational History (MITRA), utvikle mastertilbud innen vikingtid (VMS)

MITRA ble vedtatt opprettet i universitetsstyret i 2016. Programmet har første opptak høsten 2017, det er satt av 20 studieplasser, og er åpent for søkere utenfor Norden og EU. Programmet vil særlig ha en appell til kandidater fra bachelorprogrammer med historie i fagkretsen som f. eks.

Internasjonale studier, som instituttet samarbeider med Institutt for statsvitenskap om. IAKH ønsker at MITRA får et internasjonalt studiemiljø og driver aktiv rekrutteringsarbeid gjennom vitenskapelige ansattes nettverk, reklamering på Facebook og besøk til interesserte studentmiljøer ved UiO og eksternt. 10 av plassene på programmet er i utgangspunktet holdt av til studenter utenfor Norge og Norden.

Våren 2017 vil IAKH jobbe for å konkretisere emneinnhold og forme det administrative rammeverket. Det vil bli lagt særlig vekt på semesterstartsarbeidet, oppretting av internship-avtaler og ytterligere kvalitetssikring av det pedagogiske og faglige innholdet. Det er nedsatt et programråd, som vil ha sitt første møte i april/mai.

Deler av behovet for internship/praksisplasser vil bli dekket av allerede eksisterende rammeavtaler HF har utarbeidet. Men disse dekker primært praksisplasser for norske studenter, så det blir viktig å få på plass gode alternativer for alle våre studenter. Vi håper å skaffe gode praksisplasser i både humanitære organisasjoner, transnasjonale institusjoner og i norske og utenlandske bedrifter.

MITRA hadde 24 søkere til SFM-opptaket; 9 førsteprioritetssøkere og 15 andreprioritetssøkere, og 5 EU/EEC-søkere.

Norske og nordiske søkere har frist 15. april.

Som nevnt i punkt 1 arbeider også IAKH videre med Institutt for lingvistiske og nordiske studier (ILN) om utvikling av masterprogrammet Viking and Medieval Studies (VMS). Så fremt instituttene blir enige, skal IAKHs bidrag i programmet konkretiseres i 2017, og planleggingen av studiet fortsetter.

Følge opp programevalueringene

Historieprogrammet ble i 2016 periodisk evaluert. I løpet av 2017 vil instituttet nedsette arbeidsgrupper som skal jobbe med utvalgte tilbakemeldinger fra rapporten. For ARKO-programmet ble den interne evalueringen ferdig høsten 2016. Våren 2017 vil en ekstern komite skrive sin rapport. Funnene fra rapporten planlegges fulgt opp fra høsten 2017.³

Styrke veilederkompetansen og veilederrollen på master- og Ph.D-nivå.

IAKH arrangerte i september 2016 sitt første veilederseminar for phd-veiledere og planlegger å holde dette årlig. IAKH arbeider med å videreutvikle seminaret i 2017, og er i dialog med Faglig enhet for universitetspedagogikk for å se på muligheten for et samarbeid om dette seminaret.

Instituttet skal arrangere et tilsvarende seminar for masterveiledere i historie for første gang i vårsemesteret 2017. Noen få, erfarne veiledere vil inviteres til å innlede gruppediskusjon. Disse skal ha ulikt fagfelt og perspektiv. Tema for masterveilederseminaret vil være ganske tilsvarende som for phd-seminaret: oppbygging av gradene, diskusjoner om hva man forventer av veilederne (og kanskje kandidatene), og åpent rundt opplevelser, ideer, forventninger i det som ligger i å være veileder.

Redusere frafall

Fakultetet har utarbeidet instituttvise rapporter vedrørende gjennomføring og frafall på bachelornivå. Rapporten for IAKH viser at tallene for gjennomføring er bedre enn for HF generelt. Likevel er tallene så lave at vi vil bruke rapporten mer inngående for å finne fram til mer konkrete tiltak for å redusere frafall på våre studieprogrammer.

Instituttet vil fortsatt jobbe for at digitale verktøy kan tas i bruk i enda større grad, i undervisning og eksamen. I 2017 øker vi andelen emner med digital eksamen. Bruken av podcast har gått opp, og dette verktøyet bør vi kunne implementere blant flere lærere i perioden som kommer.⁴

Et annet konkret tiltak er tettere oppfølging av førstesemesterstudentene. Et pilotprosjekt rettet mot førstesemesterstudenter ble gjennomført på historie høsten 2016. Dette har blitt evaluert, og vil videreutvikles i 2017, og deler av opplegget vurderes tatt i bruk i tilpasset form på ARKO-programmet.

Bedre kjønnsbalansen i historie og konservering

En særlig utfordring for utdanningen ved IAKH er nettopp den ujevne kjønnsbalansen man har på historie og konservering. I løpet av 2017 vil instituttet jobbe med å utarbeide strategier for å øke søkningen til instituttets programmer, med særlig tanke på å jevne ut kjønnsbalansen. Resultatene av de periodiske evalueringene kan forhåpentligvis være med på å gi noen føringer.

³ Temaer for evalueringen er blant annet programbeskrivelser, rekruttering, gjennomføring, læringsmiljø, infrastruktur og arbeidslivsrelevans. Mer om periodisk evaluering av studieprogram: <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/kvalitetssystem/hf/studieprogram/periodisk/>

⁴ Vi har ingen erfaring med at oppmøtet er dårligere i de emnene hvor podcast brukes. Studentene har også gitt signal om mer bruk av podcast, blant annet for repetering av stoff mot eksamen.

Ett konkret tiltak vil være å gå igjennom programsider med mer for å se på hvordan studietilbudet fremstår, og om grep her kan gjøres med tanke på kjønnsbalansen.

Instituttet har som årsplantiltak for 2017 å opprette avtaler med videregående skoler som ønsker å komme på besøk og få en smakebit på vårt tilbud. Dette vil være en arena der IAKH kan vise fram fagene våre, og forhåpentligvis rekruttere både gutter og jenter til våre programmer.

Sikre relevans i studiene

UiOs kandidatundersøkelse og fakultetets bransjekartleggingsundersøkelser, samt NIFUS arbeidslivsundersøkelse viser at kompetansen fra HF-kandidater er mindre etterspurt enn kandidater fra andre fakulteter. Det samme viser den eksterne programevalueringen for historie som var klar våren 2016. Dette fører til at kandidater fra HF bruker lengre tid på å få jobb, spesielt det man kan kalle relevante jobber.

IAKH vil tilrettelegge for arbeidslivsrelevante elementer i studiene der dette er mulig (f.eks. feltarbeid og utplassering), og på sikt sikre et nære samarbeid med arbeidsplasser som er sentrale avtakere av kandidater, f.eks. museumssektoren og skoleverket. Dette kan være samarbeid om prosjekt- eller praksisemner på master slik det er gjort på arkeologi og konservering. I første omgang vil dette prøves ut på det nye masterprogrammet MITRA, i form av internships og arkivstudier. Instituttet vil også vurdere muligheten for lignende ordninger på bachelornivå.

Historieprogrammet ble i 2016 periodisk evaluert, mens ARKO-programmets periodiske evaluering etter planen ferdigstilles i løpet av våren 2017. Som oppfølging av programevalueringene, vil det bli nedsatt arbeidsgrupper med ansvar for å jobbe videre med konkrete tiltak knyttet til blant annet arbeidslivsrelevans (også BA). Det er meningen at disse arbeidsgruppene skal komme med konkrete forslag til tiltak i løpet av 2017.

Formidlingskompetanse er også etterlyst i bransjekartleggingen. Dette bør få et økt fokus, og instituttet vil gjennomgå de enkelte emnenes læringsutbyttebeskrivelser med tanke på å synliggjøre den praktiske kompetansen emnene gir. Pr i dag har flere av emnene på bachelornivå muntlig obligatorisk aktivitet. På masternivå gir emnet HIS4050/ARK4050 studentene trening i muntlig og skriftlig formidling. Instituttet vil gjennomgå hvilke vurderingsformer som benyttes på våre emner, med henblikk på å styrke formidlingskompetansen gjennom variasjon og progresjon i vurderingsformer i løpet av et studieløp. Her kan man også fokusere på samarbeidende former for vurdering/kvalifisering og evt. deltakelse, som også er noe bransjekartleggingene peker på. Pr i dag finnes ikke gruppearbeid i vurderingsformene ved IAKH.

Internasjonalisering

Uttevkslingsstudenter på IAKHs avtaler:

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Innreise	21	24	31	32	37	42
Utreise	14	17	27	35	16	32
Sum	35	41	58	69	53	74

Kilde: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/utveksling_rapport.cfm

Uttevkslingstallene ved IAKH peker oppover, etter et fall i 2015. Instituttets internasjonale koordinator opplever større pågang fra nye studenter etter den nye studiestartspiloten på historie høsten 2016, der internasjonalisering hadde en egen stand.

Instituttet vil fortsette å jobbe for å øke studentmobiliteten. Godt samarbeid med lærere er en forutsetning. Instituttets internasjonale koordinator vil blant annet samarbeide med faggruppene om å kartlegge utvekslingsavtaler. Et tett samarbeid med fagutvalgene vil også stå sentralt. På masterprogrammet i historie har vi laget mer fleksible rammer for studenter som ønsker å reise ut i sitt 2. semester.

Et annet mål er i større grad å benytte seg av Erasmus-lærere fra samarbeidende institusjoner til undervisning på våre emner. Vi må også kunne tilby innreisende studenter et studietilbud på felter de er interessert i, og på et språk de behersker. Vi må derfor se nærmere på vårt engelske emnetilbud. Opprettelsen av nye engelskspråklige mastertilbud vil kunne øke attraktiviteten blant utenlandske studenter som ønsker å studere i Norge.

3 Hvordan er det gått med tiltakene i 2015-rapporten?

Angi gjerne grunnen til at tiltak ikke er blitt fulgt opp i det hele tatt eller i ikke det omfang man så for seg.

Utvikle mastertilbud innen vikingtid og internasjonal og transnasjonal historie

Masterprogram innen internasjonal og transnasjonal historie (MITRA) har oppstart høsten 2017. Nettsider for studiet er på plass, programråd er etablert, og søkingen til programmet er i gang. Emneinnhold og opplegg knyttet til internships må det arbeides noe mer med.

I samarbeidet med ILN om Viking and Medieval Studies (VMS) har det vært forsinkelser, og utviklingen av studiet ligger etter planen. Sannsynlig blir det oppstart av IAKHs bidrag i dette studieprogrammet høsten 2018.

Følge opp programevalueringene

Den eksterne evalueringsrapporten for historie var klar våren 2016. På høsten ble det arrangert et lærermøte om rapportenes funn, og hva man eventuelt bør jobbe videre med. I et møte i programarbeidsrådet ble det så bestemt at man ønsket å sette ned noen arbeidsgrupper som fikk i ansvar for å jobbe videre med konkrete tiltak knyttet til noen områder: Struktur på masteroppbyggingen, arbeidslivsrelevans (også BA) og HIS1300MET. Det er meningen disse arbeidsgruppene skal komme med konkrete forslag til tiltak i løpet av 2017.

For ARKO ble den interne rapporten klar høsten 2016. Dette arbeidet ble forsinket. Den eksterne komiteen ble satt ned i januar 2017 og har fått tilsendt den interne rapporten, samt gitt en frist til å

komme med sin rapport i løpet av våren 2017. Først etter denne foreligger får man jobbet videre med tilbakemeldinger fra rapporten. Dette arbeidet vil sannsynligvis starte høsten 2017.

Styrke veilederkompetansen og veilederrollen på master- og Ph.D-nivå.

Et seminar for Ph.D-veiledere ble holdt høsten 2016. På veilederseminaret ble oppbyggingen av forskerutdanningen gjennomgått, og tre av instituttets mest erfarne veiledere snakket om sine erfaringer, og seminaret endte med en åpen diskusjon blant de fremmøtte. Tilbakemeldingene fra deltagerne var veldig positive, og veilederne mente at synergieffekten av å snakke sammen om veiledning var stor. Et nytt seminar vil holdes høsten 2017.

Et 3 timers seminar for MA-veiledere skal gjennomføres første gang våren 2017.

Redusere frafall

Fortsatt er det et mål om å ta i bruk digitale verktøy i undervisningen i større grad. Det ble imidlertid ikke noen konkrete resultater på dette punktet i 2016.

Historie gjennomførte en pilot for mottak av førstesemesterstudentene var et omfattende og ambisiøst opplegg for alle studentene tilhørende innføringsemnet HIS1110-eldre norsk historie. Opplegget besto av en visuell rundtur i bachelorgraden på semesterstartsdagen, og ved obligatoriske forelesninger i studieteknikk utover høsten. Mange av de ansatte ved historie var involvert. Målet var å gjøre de ferske studentene bedre rustet til å møte studiehverdagen. Opplegget har blitt evaluert. Selve oppstartsdagen ble evaluert positivt, mens opplegget for studieteknikkskolering utover i semesteret bør bli bedre forankret i fagundervisningen. Basert på tilbakemeldingene ønsker instituttet å videreføre oppstartsopplegget i en litt modifisert form. Også på ARKO-programmet ble det i 2016 innført et skrivetreningsopplegg integrert i begynneremnene på bachelorstudiet. Deler av studiestartsopplegget på historie vurderes også tatt i bruk i tilpasset form på ARKO-programmet.

Bedre kjønnsbalansen i historie og konservering

Kvinnegruppa Ottar Dahl gjennomførte sine planlagte skolebesøk våren 2016. I planleggingen av opplegget samarbeidet de blant annet med universitetslektor John McNicol via hans emne HIS4050-historieformidling. Noen masterstudenter ble plukket ut til å reise rundt på utvalgte skoler for å fortelle om historiefaget. Dette skal ha blitt godt mottatt av lærerne rundt om. Ett av fakultetets tiltak i årsplanen for 2016-18 er å kunne etablere en fast skolebesøksordning etter pilotering i 2015.⁵ F.o.m. 2017 vil historie inngå i fakultetets skolebesøksordning. Instituttet vil også jobbe for å knytte tettere kontakt med noen videregående skoler, og kanskje invitere dem til oss for at de kan lære mer om våre fag.

Arbeidet med programsidene vil fortsette i 2017.

Sikre relevans i studiene

I 2016 har HF gjennomført et par bransjekartleggingspiloter (kulturlivet og næringslivet). Av tilbakemeldingene disse gir, er det for IAKH arbeidslivsrelevans/praksis og formidlingskompetanse som framstår som de viktigste og mest relevante områdene å styrke ferdigheter på.

⁵ Historie var ikke med i HF's første pilotering.

Arbeidet med å utvikle det nye masterprogrammet MITRA, med internships og arkivstudier har pågått i 2016, utover dette er det ingen konkrete tiltak knyttet til relevans i studiene som er gjennomført.

Internasjonalisering

Instituttets Internasjonaliseringskoordinator hadde møter med flere av i løpet av 2016, der internasjonalisering ble diskutert. Det har også blitt arrangert internasjonaliseringslunsjer hvor studentutvalgene har stått bak. I tillegg oppsøkte i 2016 et større antall historiestudenter internasjonaliseringskoordinatoren i sitt første semester enn tidligere år, og ville vite mer om mulighetene for utveksling. Det skjer ikke så ofte at så ferske studenter, i den grad, spør om slikt så tidlig etter de har begynt å studere, og grunnen kan nok tillegges det nye semesterstartsopplegget hvor «internasjonalisering» var en av postene de måtte igjennom.

4 Studiekvalitet

Har

- **kvalitetssystemet (tilsynssensorrappporter, periodiske emnerappporter, periodiske programevalueringer) og andre evalueringer og rapporter**
 - **FS-tall (karakterstatistikk, klager, frafall, stryk, trekk og ikke møtt på eksamen)**
 - **Si fra-systemet (saker instituttet har fått)**
- gitt indikasjoner på sviktende eller særlig god kvalitet, og hvordan er dette fulgt opp?**

Periodiske programevalueringer

I 2015 ble det satt i gang to større evalueringprosesser ved IAKH, en for hvert program. Periodiske programevaluering er i ferd med å avsluttes for alle studieretninger innenfor både ARKO- og historieprogrammet.⁶ I dette arbeidet har det blitt skrevet en intern rapport for begge programmene, en ekstern rapport er ferdigstilt for historie, og under arbeid for ARKO – som skal bli ferdigstilt våren 2017.

Evalueringene skal til sammen gi grunnlag for faglige og strategiske vurderinger av behovet for endringer i, eller nedleggelse av programmene. Instituttet vil jobbe med funnene i løpet av 2017.

På bakgrunn av prosessene med de periodiske evalueringene ble det ikke ført eksternt tilsyn med instituttets fag i form av den tradisjonelle tilsynssensordningen i 2016. Dette vurderes gjeninnført i 2017.⁷

Periodiske emneevalueringer

Det totale antallet emner som ble periodisk evaluert i 2016 er 26 (15 på historie og 11 på ARKO) Hovedinntrykket fra de rapportene som foreligger er at studentene stort sett er fornøyd med undervisningsform, eksamensform, pensum, læringsutbyttet og informasjon. Det er et normalt karaktersnitt, rundt C på de fleste. Gjennomføringen er også normal i all hovedsak. Det er ikke gitt forslag til noen store endringer, bare mindre justeringer som enda bedre flyt mellom forelesningene og gruppeundervisning, noe tilpasning i pensum og justeringer for å bedre skrivetreningen på 1000-nivå. Dette er sammenfallende for instituttets tre fag.

⁶ Mer om periodisk evaluering: <http://www.hf.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/kvalitetssystem/studieprogram/periodisk/index.html>. Sannsynligheten for nedleggelse er svært liten.

⁷ Om tilsynssensordningen: <http://www.uio.no/for-ansatte/arbeidsstotte/sta/kvalitetssystem/hf/tilsynssensor/>

På historie kommer det i flere emner fram at obligatoriske, muntlige presentasjoner har skapt utfordringer. Muntlige presentasjoner har enten vært vanskelige å planlegge og/eller gjennomføre, eller har tatt lang tid. Dette har i noen tilfeller resultert i at den øvrige undervisningen ikke alltid gikk som planlagt. De obligatoriske, muntlige presentasjoner ser ut til å måtte være veldig styrt av underviser med hensyn til tid, form og innhold for at det skal fungere godt.

Karakterer⁸

Blant emnene som hadde flere enn 10 studenter møtt til eksamen våren 2016, var det sju av dem hvor snittkarakteren var bedre enn C. Ett emne på arkeologi (ARK3090), ett emne på konservering (KONS3040), de øvrige på historie (HIS1300EU, HIS1300INTER, HIS2189, HIS4110, HIS4120).

For høsten 2016 var det ni emner med flere enn 10 møtt til eksamen hvor snittkarakteren var bedre enn C. Alle på historie (HIS2131, HIS2318, HIS2322, HIS2354, HIS2426, HIS3090, HIS4090, HIS4110, og HIS4421)

Flere av emnene er gjengangere i denne sammenheng. Emnene HIS3090, ARK3090 og HIS4090 er henholdsvis bachelor- og masteroppgaven i arkeologi og historie. Dette er emner hvor man skriver en selvstendig faglig oppgave, og hvor man er tilknyttet veileder gjennom hele prosessen. Etter et jevnt høyt snitt i flere semestre har HIS4090 riktignok hatt større svingninger de siste semestrene, og snittet har stort sett ligget på C. Et emne som HIS4110 har stort sett et snitt på B. Dette er et leseemne hvor studentene kan legge opp eget pensum knyttet til sitt masterprosjekt. Eksamensformen er prøveforelesning. I de senere semestrene har man satt strengere krav til selve fremføringen, ikke bare innholdet i prøveforelesningen, men det ser foreløpig ikke ut til å ha hatt noe innvirkning på karaktersnittet.⁹ HIS1300INTER består kun av de studentene som er tatt opp på bachelorprogrammet i Internasjonale studier (IS). Snittet for opptak på bachelorprogrammet i IS er høyt, og det er nok med å forklare at karaktersnittet var B i HIS1300INTER.

Tre emner med flere enn 10 møtt til eksamen hadde lavere snitt enn C i hele 2016. Alle på arkeologi, og med D som gjennomsnittskarakter (ARK1020, ARK2000, ARK4040).

Strykprosenten på instituttet er høyest på innføringsemnene HIS1300L/HIS1300MET – nyere verdenshistorie og HIS1100 eldre verdenshistorie (hhv. 12%/13% og 11%), og ARK1020 – Klassisk arkeologi/middelhavsarkeologi (12%). Ellers ligger strykprosenten for emnene med flere enn 10 møtte på under 5% (det er mange emner med 0% stryk). Årsaken til den relativt høye strykprosenten på disse tre emnene kan være at det er innføringsemner, noen av de aller første emnene studentene tar. I tillegg er det større engelskspråklig andel av pensum på verdenshistorie-emnene – noe som kan være krevende for enkelte studenter.

⁸ FS582001: Karakterstatistikk.

⁹ HIS4110-Realhistorisk leseemne. Eksamensform er prøveforelesning

Klager på eksamenskarakteren¹⁰

	2011	2012	2013	2014	2015	2016
Uendret	59 (60 %)	34 (40 %)	54 (59 %)	31 (35 %)	40 (36 %)	53 (50%)
Til gunst	24 (24 %)	11 (13 %)	16 (18 %)	21 (24 %)	27 (25 %)	33 (31%)
Til ugunst	4 (4 %)	3 (4 %)	2 (2 %)	4 (4 %)	18 (16 %)	11 (10,5%)
Ikke ferdigbehandlet	12 (12 %)	37 (43 %)	19 (21 %)	33 (37 %)	24 (22 %)	9 (8,5%)
Sum	99	85	91	89	109	107

Den totale klageandelen ved instituttet har de siste fire årene ligger på rundt 3%.¹¹ Av de emner som hadde mer enn 50 møtt til eksamen var det fem emner som hadde over 3 % klager i 2016, alle på historie.

Emne (møtt)	Uendret	Til gunst	Til ugunst	Antall klager
HIS1100	9	5	1	16 (5%)
HIS1300INTER	4	4		8 (12 %)
HIS1300MET	6	3		10 (5%)
HIS3090	6	3		11 (9 %)
HIS4090	4	2		7 (12 %)

Klageandelen har økt noe de siste par årene, uten at økningen kan karakteriseres som dramatisk. Emnet *HIS3090-Bacheloroppgaven i historie* er en gjenganger over emner med en klageprosent over den gjennomsnittlige klageandelen, og spesielt gjelder dette for vårsemestrene. Når det gjelder HIS4090-masteroppgaven i historie leverte henholdsvis 39 (vår) og 21 (høst) kandidater i 2016. At noen velger å klage på karakteren i dette emnet kan ha med å gjøre at dette er det siste studentene gjør i studieløpet og at karakteren ikke alltid gjenspeiler ambisjonene. Bortsett fra noen tilfeller har klagesensuren stort sett skilt seg med en karakter der hvor det har blitt endringer. Innføringen av blind sensur kan nok ha hatt sin påvirkning der hvor det har skilt mer enn en karakter.¹²

Vinteren 2016-17 ble det på oppdrag fra UHR gjennomført en større nasjonal karakterundersøkelse i historie, ledet av UiO, som har ledelsen i Nasjonalt fagråd for historie for tida. Resultatene fra denne blir lagt fram for Nasjonalt fagråd i april.

Frafall (ikke møtt til eksamen)¹³

Det ser ut til at oppmøteprosenten blant dem som hadde en gyldig eksamensmelding ved eksamensstart på de ulike emnene var god i 2016. Alle de store innføringsemnene på 1000-nivå på historie hadde en oppmøteprosent på godt over 80 prosent.¹⁴ Høyest oppmøteprosent hadde emnet HIS1100-Eldre verdenshistorie en oppmøteprosent på 93 prosent, mens emnet HIS1310-Nyere norsk historie hadde en oppmøteprosent på 92 prosent. ARK1000 og ARK1020 hadde 91% oppmøte. Det ser ut til at alle emner med over 10 oppmeldte studenter har en oppmøteprosent på 75 prosent eller bedre. Slik har vært de foregående semestrene også. Basert på tidligere erfaringer, har vi tatt opp

¹⁰ FS579002. Klage og begrunnelse - fordeling

¹¹ FS581.001.

¹² Om blind sensur, se for eksempel: <http://www.sv.uio.no/studier/beskjeder/alle/uio-innforer-blind-klagesensur-paa-eksam.html>

¹³ Dette gjelder hvor mange som møtte til eksamen kontra hvor mange som hadde en gyldig eksamensmelding i det eksamen startet. Strykprosenten er ikke tatt med.

¹⁴ HIS1100, HIS1110, HIS1300INTER, HIS1300EU, HIS1300MET, HIS1300L, HIS1310 og EXFAC03-HARK

færre enkeltemnestudenter på emner på 2000-nivå. Det har særlig vært disse studentene som har falt fra, særlig på historie. Dette, samt studiestartspiloten, kan være med å forklare de gode oppmøtetallene.

Tallene over sier likevel ikke noe om det reelle frafallet i emnene. Altså hvor mange som var oppmeldt i emnene i utgangspunktet. Det er vanlig at det er et betydelig frafall fra registreringsfrist ved semesterstart til eksamensstart, som ikke blir regnet med i disse tallene (differanse mellom oppmeldt til eksamensstart og møtt til eksamen). Disse tendensene ser man både på innføring- og fordypningsnivå.

Si fra-systemet¹⁵

Instituttet mottok ingen saker via Si fra-systemet som gikk på studiekvalitet i 2016. Studentene har blitt informert om mulighetene for å kunne gi tilbakemelding via dette systemet, men vi får likevel få saker gjennom Si fra-systemet. En mulig årsak til at vi har mottatt få saker er at studentene i større grad benytter seg av emneevalueringer for å gi tilbakemeldinger på det faglige i studiene.

5 Arbeidslivsrelevans

5.1 Gi en statusvurdering av tilbudet av praksisemner, bruken av dem og eventuelle planer for å styrke praksistilbudet på instituttet.

IAKH har et praksisemne på arkeologi: ARK4180 - Arkeologisk praksis. Emnet fungerer bra, studentene gir uttrykk for å være fornøyde og vurderer at de får mye ut av praksisoppholdet. Dette emnet går hvert semester, med alt fra 1 til 10 studenter. Vanligvis er det rundt 5-8 stk. Videre tilbyr IAKH et obligatorisk feltkurs på master på ARKO-programmet, der studentene jobber i felt i tre uker. Teknologiemnene ARK2130/4130 og ARK2120/4120, som består i en del praktisk arbeid med gjenstander er også delvis arbeidslivsrelevant. Det samme kan sies om ARK2110, da det tar for seg ulike institusjoners forvaltning av kulturminner, og vi har gjesteforelesere fra de forskjellige institusjonene.

Det nye masterprogrammet i internasjonal og transnasjonal historie (MITRA) inneholder praksis som en obligatorisk del av studieløpet, i studentenes tredje semester. Her vil de kunne velge mellom internship eller å være del av et historieprosjekt. Ved et internship vil studentene jobbe ved en internasjonal organisasjon, ambassade, NGO, eller lignende utenfor Norge. Ved å være en del av et historieprosjekt er planen at de blant annet må besøke minst to arkiver, og hvor ett skal være utenfor Norge.

KONS4081 – praksissemester. Studenter ved masterprogrammet i maleri- og gjenstandskonservering er etter masteroppgaven forpliktet til å gjennomføre en praksisperiode på ca 14 uker ved en profesjonell konserveringsinstitusjon, enten i Norge eller utlandet.

IAKH skal i løpet av 2017 bygge opp et praksisemne på masternivå for studentene i Lep-programmet.

En utfordring i forbindelse med praksis/utplassering er å få en tydelig avklaring på hvem som har det juridiske ansvaret for studentene i praksis. Instituttet har samarbeidet med fakultetet og juristene sentralt ved UiO om å konkretisere ansvarsfordelingen rundt selvassurandørprinsippet.

¹⁵ <http://www.uio.no/studier/kontakt/si-fra>

5.2 Hva skal etter instituttets vurdering til for å få flere studenter til å skrive masteroppgave i samarbeid med eksterne virksomheter?

Instituttet vil vurdere å inngå avtaler med institusjoner som driver med tilsvarende forskning, slik at masteroppgaver kan skrives i tett samarbeid med eksterne samarbeidspartnere. Det kan f.eks. være å inngå flere eksterne biveilederavtaler, eller å inngå avtaler der andre institusjoner stiller arkivmateriale til disposisjon for våre studenter. Vi har f.eks. tidligere hatt samarbeid med riksarkivet om tema for masteroppgavene. På bachelor-nivå har vi samarbeidet med bymuseet. Denne typen aktivitet kan økes.

Vitenskapsbutikkens tilbud for masterstudentene er et godt tilbud i denne sammenheng, den bør gjøres mer kjent for studentene, og reklameres for. Et mulig tiltak er å benytte masterstudenter som har gjort en slik masteroppgave for å konkretisere dette for nye studenter.

6 Internasjonalisering

6.1 Kommenter tallene for utreisende studenter med henblikk på hvilke programmer det vil være viktigst eller ha størst effekt å få til en økning av utreisestallene.

Uttekslingsstudenter på IAKHs avtaler:

	2012	2013	2014	2015	2016
Innreise	24	31	32	37	42
Utreise	17	27	35	16	32
Sum	41	58	69	53	74

Kilde: http://dbh.nsd.uib.no/dbhvev/student/utveksling_rapport.cfm

Som tallene viser, har antall innreisende studenter gått noe fram, mens antall utreisende studenter har nesten kommet tilbake til nivået fra 2014, etter en kraftig nedgang i 2015. Totalt er dette en solid oppgang fra 2015.

Dette følger trenden på HF for 2016, der det jevnt over er økning fra i fjor.

Det er vanskelig å si så mye konkret om hva årsaken til oppgangen kan være, men økningen er ikke så stor sammenlignet med 2014.

Det er forholdsmessig mange studenter fra arkeologi som reiser ut. Sammenlignet med konservering er forklaringen at arkeologi-studieløpene er langt mer fleksible, og at det er mange vertsuniversiteter som tilbyr emner innen arkeologi. Sammenlignet med historie er forklaringen sannsynligvis fagets størrelse og tilretteleggingen av studiemiljøet.

Arkeologi er et mellomstort fag der studentene kommer forholdsvis lett inn i det sosiale miljøet, der de påvirker hverandre til for eksempel å utveksle. Arkeologi holder til i eget hus der studenter på alle nivå omgås på pauserom og lesesal og er tett knyttet til lærere og studieadministrasjon. Konserveringsstudentene kan kun utveksle i ett av sine semestre, det er derfor begrenset hva slags tiltak som kan settes inn. Satsningsområdet for 2017 bør derfor være historieprogrammene.

6.2 Hvordan og når får programstudentene informasjon om utveksling på sine programmer, og hvordan vurderer instituttet at framgangsmåter og tidspunkter for denne informasjonen fungerer?

Alle nye studenter på så vel bachelor- som masternivå får informasjon om utvekslingsmuligheter i mottaksuken. Internasjonalisering var f.eks. et eget punkt på rundturen på studiestartspiloten for historie, der det ble gjort et poeng ut av «når du har kommet så langt i studieløpet som nå kan det være fint å utveksle». Studentene ble her grundig introdusert for internasjonalisering, og internasjonal koordinator hadde i etterkant ekstra mye pågang fra ferske studenter.

Utvalgte lærere presenter bestemte avtaler i sine forelesninger, seminarer og veiledninger ved semesterets begynnelse. De oppgir også dato for internasjonal koordinators informasjonsmøte som holdes et par uker før søknadsfrist.

Internasjonal koordinator tilbyr også individuelle veiledninger opp mot søknadsfrist. Denne tretrinnsmodellen fungerer godt.

6.3 Hvordan tenker instituttet om det å bruke Erasmus lærerutveksling og innreisende studenter som ledd i sin promotering av studiesteder i utlandet på de ulike programmene?

IAKH har hatt noen innreisende lærere, og ser nok en liten økning i antall utreisende til disse institusjonene. Det er på denne måten positivt å få inn Erasmuslærere. Kontakt med våre studenter og lærere vil virkelig gjøre UiO for våre partnere. De faktiske møtene gjør vårt universitet til et reelt valg og øker sjansen for at partnernes studenter og lærere drar på utveksling til oss.

7 Læringsmiljø

Gi en beskrivelse av

- mottak av nye studenter: studiestart og øvrige arrangementer for 1. semesterstudenter og nye masterstudenter (inkludert fadderordning)

Studiestartspiloten på historie ble gjennomført høsten 2016. Opplegget har blitt evaluert, og evalueringen av opplegget viser at studentene var fornøyde med studiestartsuka, men at de ikke er veldig begeistret over lese- og skrivestrategiopplegget. Særlig er de kritiske til at dette var obligatorisk, og at det var for generelt. Likevel antyder gjennomføringstall for obligatorisk aktivitet og eksamen og studiepoengproduksjonen at opplegget har hatt en effekt. Sammenlignet med perioden H2012-H2015, var det færre som bestod obligatorisk aktivitet. Det var imidlertid en betydelig lavere strykprosenten på eksamen lavere, studiepoengsproduksjon pr. student har gått opp. Ser man kun på de nye bachelorstudentene i historie (de som begynte høsten 2016), ser vi at det var en høyere andel som bestod eksamen, enn snittet for perioden 2012-2015. Opplegget skal videreføres, men det skal gjøres noen justeringer basert på evalueringen.

Også på ARKO har vi de siste årene hatt en mer skjerpet studiestart, i den forstand at informasjonen er skåret ned til det helt nødvendige. Til gjengjeld blir essensiell informasjon repetert. Dette har ført til merkbart mindre forvirring i forbindelse med programoppbygging, emnepåmelding og tidsfrister. Utveksling presenteres også som en forventning, snarere enn som et tilbud.

I forlengelsen av arbeidet med omleggingen av semesterstarten på bachelorprogrammet i historie, ble også semesterstarten for masterstudentene i historie lagt om. Masterstudentene i historie ble tilbudt en hel mottaksdag som inkluderte informasjonsmøte, faggruppevis veilederpresentasjon, lunsj, omvisning, foredrag om oppgaveskriving og studenttilværelsen, og til slutt historiequiz med pizza. Vi opprettet en egen fadderordning for de nye masterstudentene, og fadderne var med hele mottaksdagen. Vi samarbeidet også med Historisk studentforening, som lagde quiz og tok over arrangementet etter foredraget.

Tilbakemeldingene fra de vitenskapelige ansatte var positive, særlig når det gjaldt veiledningspresentasjonen. Det at mindre studentgrupper møtte hver faggruppe, åpnet for bedre presentasjoner og flere spørsmål fra studentene. Både faddere og fadderbarn har i ettertid kommet med positive tilbakemeldinger og så på mottaksdagen som et positivt tiltak. Samme ordning ble brukt for de nye historiestudentene våren 2017 og vil videreføres høsten 2017. Opplegget vil også være utgangspunkt for mottakelsen av MITRA-studentene.

- **faglige ansattes involvering i studiestarten med videre fokus på «førsteårsopplevelsen» og/eller andre studentrettede tiltak på instituttet**

Mange ansatte var mye mer involvert i studiestartspiloten enn de har vært i tidligere førsteårstiltak. Det har kommet positive tilbakemeldinger på dette, både fra ansatte og studenter.

- **læringsmiljøarbeidet generelt, samarbeid med studentforeninger, øvrige tiltak finansiert med faglig-sosiale midler**

Når det gjelder tiltak som skal styrke de faglige båndene mellom vitenskapelige ansatte og studenter utover den ordinære undervisningen, lyser instituttet hvert semester ut programaktivitetsmidler. Disse aktivitetene skal være lærer-initierte, men studentene kan i begynnelsen av hvert semester spille inn ønsker til programrådet.

Både for historie og ARKO-programmet blir det arrangert internasjoniseringslunsjer.

8 God oppfølging underveis i studiene

I 2015-rapporten ble instituttene bedt om å angi når i studieforløpet og på hvilken måte studentene fikk oppfølging og tilbakemelding. Rapportene ble drøftet i studiekvalitetssamtalene våren 2016. Gi en kort tilbakemelding på:

- **Ble det avdekket mangler?**
- **Hvordan er eventuelle mangler fulgt opp?**

Det ble ikke funnet noen store mangler i oppfølgingen av studentene. Instituttet har imidlertid ikke systematisk gått gjennom funnene fra i fjor. Det ble enighet i studiekvalitetssamtalen med fakultetet i mai 2016 om at instituttet skulle avvente nærmere bestilling fra fakultetet om hvordan dette skulle følges opp. Instituttet har ikke fått noen nærmere bestilling.

Det har likevel blitt satt i gang to tiltak – et på arkeologi (BA) – skrivetrening, og et på historie (BA) – studieteknikk og skrive-kurs (Knyttet til HIS1110), det jobbes med de samme temaene i særemnegruppene.

9 Studentanalyser

I løpet av 2016 mottok alle instituttene analyser for sine studieprogram og studieretninger på bachelornivå. I HF's årsplan for 2017-19 er det besluttet at alle institutter i løpet av 2017 skal bruke kunnskap fra disse analysene til å iverksette minst ett målrettet tiltak per studieretning på bachelor for å øke gjennomføringen. Vi ønsker en tilbakemelding på hvor langt dere har kommet i dette arbeidet:

- Hvilke områder anser dere som de mest prekære å sette i verk tiltak på?
- Hva slags tiltak er allerede iverksatt?
- Hva slags tiltak er under utarbeidelse?

Å følge opp studentanalysen er et årsplan-mål for 2017. Studentanalysen bekreftet oppfatninger instituttet allerede hadde, og noen konkrete tiltak er i gang:

Vi ser at det er høyest frafall det første året. Studiestartspiloten på historie sikter på å gi førsteårsstudenter bedre oppfølging. Studentene skal forberedes på studielivet ved obligatoriske forelesninger om studieteknikk. Dette er en pilot som var godt i gang før studentanalysen ble presentert for instituttet, og den skal videreføres. ARKO-programmet vurderer også å ta i bruk deler av denne ordningen.

Historiestudiet ser ut til å miste noen av de aller beste kandidatene underveis. Dette kan ha sammenheng med studentenes opplevelse av studiets arbeidslivsrelevans. Et tiltak IAKH planlegger å sette i gang, er å få karrieresenteret på banen i studiestartsarrangementet. Det er viktig å bevisstgjøre studentene på at de kan bruke karrieresenteret i hele studieløpet, og hvordan. Målet for dette er at studentene bedre ser sine muligheter i arbeidslivet gjennom hele studieløpet, og også blir i stand til å målrettet bygge relevant erfaring ved siden av studiet.